

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR: **Kateřina Hořejšová**

VEDOUcí PRÁCE: **PhDr. Bohuslav Dvořák**

OPONENT PRÁCE: **Mgr. Karel Žďárek**

NÁZEV: ***Using Music In Teaching English***

Předkládaná diplomová práce posluchačky Hořejšové s názvem *Využití hudby ve výuce anglického jazyka* si klade za cíl představit různé aspekty prospěšnosti hudby, dále uvádí nástin možných kritérií pro výběr dobré písně a teoretickou část autorka uzavírá výčtem oblastí jako jsou k výuka gramatiky, slovní zásoby, výslovnosti a kultury, které lze v lingvodidaktice pomoci písně rozvíjet – gramatika, slovní zásoba. Jako cíl praktické části si autorka klade poskytnutí příkladů využití písní v hodinách angličtiny a představuje realizace zamýšleného výzkumu – totiž hodnocení učebnice a realizace průzkumu na různých typech škol.

Teoretickou část uvozuje rozsáhlá kapitola (kap. 1) zaměřena na muzikoterapii, její vliv na člověka, původ, vztah klienta a terapeutisty, definice muzikoterapie, situace oboru u nás a v zahraničí a uzavírá oddílem zabývající se technikami používaných v muzikoterapii. V další kapitole autorka představuje Krashenovu hypotézu afektivního filtru, jakožto téma úzce spjaté s oborem SLA (Kap. 2). Ve třetí kapitole autorka uvádí vztah hudby a mozku, resp. představuje Gardnerův model „multiple intelligences“ a následně stručně pojednává o anatomii mozku a lateralitě představuje anatomii mozku. Do této kapitoly autorka vkládá rozsáhlou citaci z internetového populárně naučného zdroje pojednávající o pozitivním vlivu muziky na paměť při učení obecně i učení se jazykům. V kapitole 4 se autorka věnuje problematice motivace. V kapitole uvádí v bodech kritéria pro výběr „dobré písně“, resp. kritéria podmiňující úspěch či neúspěch při výběru konkrétní písně. V 5. kapitole se autorka pozastavuje u vybraných aspektů výuky jazyka a v podkapitolách *grammar, vocabulary, pronunciation, listening and culture* uvádí praktické příklady využití písní pro výuku daného aspektu.

Do úvodních 3 kapitol praktické části autorka zahrnuje tematiku praktického využití písní v hodinách angličtiny (kap. 7), pre-listening a follow-up aktivity (kap. 8) a jiné aktivity spojené s hudbou. V kapitole 10 autorka hodnotí učebnici z hlediska využití hudby a praktickou část uzavírá popisem realizace a výsledků dotazníkového šetření (kap. 11). V závěru práce autorka rekapituluje osnovu práce a v samotném závěru uvádí, že je přesvědčená více než dříve o přínosném vlivu hudby na výuku angličtiny a že ona sama hudbu ve svých hodinách bude využívat.

Autorka si zvolila zajímavé téma, k jehož zpracování, jak uvádí, byla motivována svým vztahem k hudbě a osobní zkušeností ze studia na konzervatoři. Za přínosnou považují zejména prakticky zaměřenou kapitolu 6, kde autorka u každého aspektu výuky uvádí i příklady písní, které lze použít a další příklady využití, které se objevují v praktické části (kap. 7, 8, 9).

V práci se ovšem objevují velmi závažné nedostatky:

1) Textová návaznost a tematická relevance

Jedním z největších nedostatků je práce s tématem a jeho rozvíjení jak v rámci jednotlivých kapitol teoretické části, tak mezi nimi, a ve výsledku v osnově celé teoretické části diplomové práce. Autorka si dala za cíl zkoumat využití hudby ve výuce jazyka, přitom v úvodní kapitole teoretické části velice do hloubky a podrobně pojednává na 16 stranách o problematice muzikoterapie a jak sama autorka v závěru kapitoly uvádí, uvedené příklady využití aktivit (až na jednu výjimku) lze stěží v hodinách angličtiny využít. Autorka touto kapitolou tematizuje oblast muzikoterapie, ačkoli z tohoto obšírného teoretického diskurzu dochází k závěru, že muzikoterapie má blahodárné účinky na člověka, potažmo pozitivně podporuje učení a dále v práci již problematiku muzikoterapie k výuce neřeší, neodkazuje k ní, ani z ní nečerpá

v praktických příkladech využití hudby ve výuce. Okrajové téma muzikoterapie a z něho vyplývající závěr o pozitivním vlivu mohly být zpracovány do jedné stručné kapitoly, nebo mohlo být téma muzikoterapie vynecháno úplně a osnově práce by tento řez ulehčil.

Podobně jako u tématu muzikologie, se i dále v práci autorka příliš obsírně, až encyklopedicky zabývá některými oblastmi (lateralita, motivace a fonetika). Například v úvodu kapitoly 3 (motivace) autorka uvádí dvě, různé definice (navíc z nevhodných zdrojů – výkladový slovník a internetový zdroj) a doplňuje o svou vlastní, která je souhrnnou parafrází předchozích dvou, přičemž není jasné, jaký význam má budování tohoto rozsáhlého definičního základu pro kapitolu, resp. pro práci jako celek.

Problematické je také řazení a návaznost jednotlivých kapitol teoretické části, kde jsou kapitoly uspořádány bez logického sledu, přičemž autorka neuvádí, proč se rozhodla osnovu práce vystavět právě takovýmto způsobem. Pro tematické přechody mezi kapitolami (např. kap. 2, 3,) používá sdělení, že v této kapitole jsme se zabývali x a v následující kapitole se budeme zabývat y a danou kapitolu takto uzavírá. Tematické skoky se objevují i mezi jednotlivými odstavci či oddíly v rámci jednotlivých kapitol – např. přechod od teorie mnohočetných inteligencí k lateralitě (s. 27), následuje návrat ke Gardnerovi a bez závěru z uvedených informací o výzkumu a jeho vztahení k tématu práce uzavírá autorka tematický oddíl slovy „*The various ways of processing music in our brain reflect the variety of ways with which people create or perceive music*“ (s. 29) a přechází k dalšímu výzkumu v oblasti hudby a mozku, jehož autorem je Tim Humprey. Poměrně obsažná kapitola 3 uvádí mnohá fakta, jejichž výběr a členění nerespektuje logiku tematické progrese akademického textu, informace nejsou uváděny do souvislosti s hlavním tématem práce a tato souvislost není patrná ani implicitně. Kapitole 3 chybí závěr, tedy pokud nebudeme za závěr považovat sdělení „*Following this overview of the positive effects of music on the brain, in the next chapter I would like to concentrate on the topic of motivation.*“ (s. 31)

V kapitole 5 se autorka již zabývá praktickou otázkou výběru písně. Představovaná kritéria jsou body, ve kterých autorka nabízí doporučení a zásady pro výběr písně do hodiny angličtiny. Seznam zásad ovšem postrádá referenci/e. Pokud se jedná o autorčiny vlastní zásady, nelze je ovšem uvádět jako obecně platné. Je škoda, že autorka nehledala v této souvislosti informace u etablovaných autorů v oboru (Murphy, Hancock), o jejichž odbornou autoritu se mohla opřít.

2) Práce se zdroji

V práci se objevují celé odstavce a kapitoly (s. 33 – *We all know...work is done*, kapitoly 5, 7, 8) podávající informace, které nejsou podepřeny referencemi nebo se autorka uchyluje k formulaci *I think, I assume, in my opinion*. Pokud autorka cituje, spoléhá se více na internetové zdroje (webové stránky populárně naučného charakteru) než na odborné publikace a studie z odborných periodik. Seznam literatury je tematicky nekonzistentní a v tomto ohledu koresponduje s osnovou práce - muzikoterapie je zde nepoměrně často zastoupena, bohužel na úkor ostatních, pro práci podstatnějších témat.

3) Metodologie práce

Popis metodologie je omezen na jeden odstavec v úvodu (s. 5), přičemž autorka neuvádí, co konkrétně bude zjišťovat pomocí kvantitativní i kvalitativní metody. Toto lze jen implicitně tušit v kapitole 10. Vzhledem k tomu, že kapitoly 7 – 9 patří do teoretické části, začíná praktická část fakticky od kapitoly 10. Zde je chybně použit termín *survey* (dotazník), autorka zde zřejmě měla na mysli evaluaci, ačkoli se jedná pouze o lokalizování a popis aktivit v jednotlivých učebnicích řady Headway. Také to, že autorka učebnice Headway zná z osobní zkušenosti, nevnímám za legitimní důvod pro výběr učebnice.

Pokud jde o dotazníkové šetření je problematické jednak stavbou dotazníků a výběrem respondentů.

- formulace „a good thing“ u otázky č. 1 není vhodná. Spíše než ano/ne bych pro odpověď navrhl škálu, např.: ano, spíše ano, nevím, spíše ne, ne, resp. souhlasím, spíše souhlasím,...

- pro jednoznačnost a jednotnost a výsledků bych u otázky č. 2 volil uzavřenou otázku.

- otázka č. 4 a 5 nejsou validní; neposkytují informace potřebné k zodpovězení hlavního výzkumného záměru (Simon & Francis, 1998, p. 70)

- autorka neuvádí podle jakého klíče zvolila respondenty, ze závěrů se lze domnívat, že typ školy a konkrétní učitel měl vliv na výsledky výzkumu (konzervatoř, anglicky hovořící učitelka) a výsledky tedy

nelze zobecňovat.

4) Věcná správnost / přesnost:

- motivace není nástroj (*tool*). (s. 32)
- použití termínu „metoda“ *stick to one particular method* (s. 52)
- autorka zachází s termíny *exploitation* a *while-listening activity* jako se synonymy (ss. 5) a dále termín *exploitation* v práci takto užívá (ss. 62, 84, klíčová slova)
- subjektivní označení: *important person* (29) *beautiful metaphor* (29), *in a beautiful way* (s. 36)
- oddíl pojednávající o lateralitě (s. 28) autorka uzavírá domněnkou, že využitím hudby ve výuce jazyků je způsob, jak uvést mozek do „perfektní rovnováhy“ (*That leads us to a conclusion that language is centered in the left hemisphere, whereas music in the right one. Is not this a great chance to work with both hemispheres when we teach English via music? It seems to me that doing this, we can put our brain in a perfect balance*). Autorka již dále nerozvíjí co myslela termínem „perfektní rovnováhou“, ani neuvádí, konkrétně jakým způsobem tohoto stavu dosáhnout. Tuto domněnku nicméně považuji za mylnou.

5) V neposlední řadě práce vykazuje nedostatky po stránce formální:

Jazyk, který autorka v práci používá není akademický. V práci se objevuje hojné použití první osoby jednotného čísla (I), generického *you / we* často předkládající subjektivní, či irrelevantní informaci. Vyskytuje se i nevhodné užití registru.

- *To support the positive effect of music on the brain, I have found interesting data on the internet that I would like to mention. The article was called “Effects of music on the brain” and it highlights the fact that* (s. 30)
- *In this chapter, I would like to cover the topic of motivation, because I think that it is a necessary tool for the student’s success in learning English. We hear people talk about motivation all the time and it has become a very popular and fashionable term.* (s. 32)
- *I am persuaded* (s. 5), *I think that you can try to do a little survey about the type of music your students prefer* (s. 39)
- *I think that* je v práci použito 21x (ss. 32, 33, 39, 40, atd.)
- *it is possible to get a great deal of comprehensible input* (s. 23) *get* – ve významu porozumět

Na základě výše uvedeného je oponentské stanovisko nedoporučující a navrhuji hodnocení **nevyhovující**. Konečné hodnocení ponechávám na výsledku obhajoby.

V Praze, 30. 8. 2012

Mgr. Karel Žďárek

Otázky k obhajobě:

Z jakého důvodu se autorka rozhodla věnovat v práci tak významný prostor tématu muzikoterapie?

Je možné praktické využití (techniky, cvičení) aplikovat ve výuce jazyka? Pokud ano, uveďte příklad.

Jakou výzkumnou otázku jste si položila na začátku vašeho výzkumu. Do jaké míry naplnilo dotazníkové šetření zamýšlené cíle výzkumu?

Vyberte další 2-3 body uvedené v posudku, které sama považujete za nejzávažnější a pokuste se obhájit či vysvětlit Vaše stanovisko.